

SL(5)718 – Rheoliadau Iechyd y Cyhoedd (Gwarchodaeth Rhag Troi Allan) (Cymru) (Coronafeirws) 2021

Cefndir a Diben

Gwneir y Rheoliadau hyn gan Weinidogion Cymru o dan adrannau 45C(1), (2), (3)(c) a 45P(2) o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984.

Mae'r Rheoliadau hyn yn ailddeddfu Rheoliadau Iechyd y Cyhoedd (Gwarchodaeth Rhag Troi Allan) (Cymru) (Coronafeirws) 2020 sy'n dod i ben ar 11 Ionawr 2021.

Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 11 Ionawr 2021 a deuant i ben ar ddiwedd y dydd ar 31 Mawrth 2021. Mae rheoliad 3 yn darparu bod rhaid adolygu'r Rheoliadau'n rheolaidd er mwyn sicrhau bod y cyfyngiadau a'r gofynion a osodir yn parhau i fod yn gymesur.

Mae'r Rheoliadau hyn yn atal, ac eithrio o dan amgylchiadau penodedig, bod yn bresennol mewn tŷ annedd at ddiben gweithredu gwrit neu warant meddiant, gweithredu gwrit neu warant adfer neu ddanfon hysbysiad troi allan.

Yr amgylchiadau penodedig yw pan fo'r llys wedi ei fodloni bod yr hawliad yn un yn erbyn tresmaswyr sy'n bersonau anhysbys; neu pan y'i gwnaed yn llwyr neu'n rhannol ar sail trais domestig, troseddau difrifol, ymddygiad gwrthgymdeithasol, neu niwsans; neu, mewn achosion pan fo'r person sy'n bresennol wedi ei fodloni nad yw'r tŷ annedd wedi ei feddiannu ar yr adeg pan fo'n bresennol a phan fo'r gorchymyn meddiant wedi ei wneud yn llwyr neu'n rhannol ar sail marwolaeth y meddiannydd.

Mewn datganiad ar 8 Ionawr 2021, dywedodd y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol y canlynol:

"Diben y Rheoliadau yw cyfrannu at ymateb iechyd y cyhoedd i'r coronafeirws drwy atal pobl rhag cael eu troi allan ac eithrio yn yr amgylchiadau mwyaf difrifol. Mae effaith troi pobl allan a digartrefedd ar fynychder a lledaeniad Covid 19 yn dal i fod o bryder mawr. Mae digartrefedd yn rhoi pobl mewn sefyllfaoedd lle maent mewn perygl llawer mwy o ddal y feirws ac o'i drosglwyddo i eraill. Efallai bod y cyfyngiadau Lefel Rhybudd 4 presennol yn ei gwneud yn anoddach i'r rheini sy'n wynebu cael eu troi allan gael gafael ar wasanaethau, gan gynnwys gwasanaethau cyngor a chymorth, gan fod sefydliadau ar gau efallai neu'n gweithredu ar sail capasiti cyfyngedig. Efallai ei bod yn anoddach yn ymarferol sicrhau llety amgen hefyd, sydd eisoes yn fwy cyfyngedig yn ystod y gaeaf. Mewn sefyllfa lle mae lefel trosglwyddo'r feirws yn gyffredin ac yn cynyddu o fewn y gymuned, ac o ystyried y pwysau sydd ar wasanaethau cyhoeddus yn gyffredinol, mae'n dal i fod yn fwy tebygol nag arfer y bydd troi pobl allan yn arwain at ddigartrefedd.

Bydd y Rheoliadau yn cael eu hadolygu'n rheolaidd yn ystod cyfnod eu gweithredu i sicrhau bod y cyfyngiadau a'r gofynion yn parhau i fod yn gymesur. Rhaid cynnal yr

adolygiad cyntaf rhwng yr adeg pan ddaw'r Rheoliadau i rym a 28 Ionawr 2021 er mwyn bod yn gydnaws ag amseru'r adolygiadau a nodir yn Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) 2020. Yna rhaid eu hadolygu o leiaf unwaith yn ystod pob cyfnod tair wythnos wedi hynny."

Gweithdrefn

Gwneud cadarnhaol.

Gwnaed y Rheoliadau gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd.

Yn unol â'r weithdrefn frys a amlinellir yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984, rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r offeryn hwn erbyn 3 Chwefror 2021 er mwyn iddo barhau i fod yn weithredol.

Materion technegol: craffu

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Rheoliadau hyn yn cyffwrdd â hawliau landlordiaid o dan Erthygl 1 Protocol 1 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol ("A1P1"). Mae'r Pwyllgor yn nodi bod eithriadau wedi eu cynnwys yn y Rheoliadau sy'n caniatáu ar gyfer troi allan mewn amgylchiadau penodol, bod y rheoliadau'n cael eu gwneud am gyfnod penodedig yn unig, eu bod i'w hadolygu ar gylch 3 wythnos rheolaidd a'u bod yn cael eu gwneud yng nghyd-destun yr argyfwng iechyd presennol.

Ymhellach, mae'r pwyllgor yn nodi'r rhesymau a roddwyd dros y ddeddfwriaeth hon yn y Memorandwm Esboniadol.

"Diben y Rheoliadau yw rhoi ymateb iechyd y cyhoedd i fynychder a throsglwyddiad cynyddol feirws Covid-19 drwy atal achosion o orfodi troi allan yng Nghymru ac eithrio o dan yr amgylchiadau mwyaf difrifol. Daw'r Rheoliadau i rym ar 11 Ionawr, a dônt i ben ar 31 Mawrth. Rhaid adolygu p'un a oes yn dal i fod angen y rheoliadau, a pha mor gymesur y maent, bob tair wythnos. Bydd yr adolygiadau 3 wythnos hyn yn gydnaws â'r cyfnodau adolygu a nodir yn Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) 2020, gan y bydd y Lefel Rhybudd berthnasol yn ystyriaeth allweddol wrth benderfynu p'un a yw'r mesurau yn dal i fod yn gymesur."

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nodwn na chynhaliwyd ymgynghoriad ffurfiol ar y Rheoliadau hyn. Yn benodol, nodwn y paragraff a ganlyn yn y Memorandwm Esboniadol:

"O ystyried yr argyfwng iechyd y cyhoedd, ni fu modd cynnal unrhyw ymgynghoriad ar y Rheoliadau hyn ac nid oes gofyniad statudol i wneud hynny. Fodd bynnag, mae gan Llywodraeth Cymru berthynas gref â rhanddeiliaid o bob rhan o'r sector tai; mae cyrff sy'n cynrychioli landlordiaid wedi bod yn cyfrannu'n anffurfiol at y Rheoliadau hyn."

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Pwyllgor yn nodi nad oes asesiad effaith rheoleiddiol wedi ei baratoi ar gyfer y Rheoliadau hyn a bod y Memorandwm Esboniadol yn nodi'r canlynol:

"Mae'r argyfwng COVID-19 a brys gwneud y Rheoliadau hyn yn golygu [na] fu modd paratoi Asesiad Effaith Rheoleiddiol wedi'i feintoli."

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod paragraff 6 o'r Memorandwm Esboniadol yn ceisio nodi crynodeb o effaith bosibl y Rheoliadau hyn sy'n darparu rhywfaint o asesiad ansoddol o'u heffaith.

4. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Rheoliadau hyn yn ymestyn y cyfnod oddeutu 10 wythnos pan fydd landlord yn cael ei atal rhag ceisio meddiannu eu heiddo oherwydd rhent heb ei dalu. Ar y cyd â Rheoliadau blaenorol, bydd landlordiaid wedi eu hatal rhag adennill meddiant oherwydd rhent heb ei dalu am gyfnod sylweddol. Gall ôl-ddyledion rhent rhai landlordiaid gael effaith economaidd sylweddol. A yw'r Llywodraeth wedi rhoi ystyriaeth i'r cymorth ariannol y bydd yn ei roi i landlordiaid sydd mewn trafferth ariannol oherwydd estyn y cyfyngiadau a osodir gan y Rheoliadau hyn?

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod yn y Memorandwm Esboniadol (paragraff 6.5) i'r Rheoliadau hyn, "Pan fo landlord yn ceisio meddiannu eiddo nad yw'r rhent amdano yn cael ei dalu, mae cost ychwanegol bosibl i landlordiaid sy'n codi o'r oedi ychwanegol cyn y gall y landlord ailfeddiannu'r eiddo ac adennill yr ôl-ddyledion a all gronni o bosibl yn ystod y cyfnod hwnnw." Fodd bynnag, mae'r Memorandwm Esboniadol hefyd yn nodi (paragraff 6.11), "mae natur dros dro y rheoliadau yn golygu y dylai unrhyw effaith economaidd negyddol a achosir fod yn gyfyngedig i'r cyfnod y maent yn weithredol" ac ymhellach (paragraff 6.5), o ran yr effaith hon, "byddai'n rhaid cydbwysu hyn â'r gost o ran iechyd y cyhoedd, ac effeithiau caniatáu troi allan ar y gwasanaeth iechyd a sefydliadau eraill, lle mae risg sylweddol bod hyn yn cyfrannu at fynychder a lledaeniad y feirws". Diben adolygu'r

Rheoliadau, a wneir o leiaf bob tair wythnos, fydd ystyried yr angen parhaus am y Rheoliadau, a pha mor gymesur ydynt, gan ystyried materion o'r fath.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ceisio lliniaru effaith ariannol pandemig y coronafeirws ar denantiaid a landlordiaid a'r mesurau deddfwriaethol a gymerwyd i'w reoli. Rydym wedi cyflwyno Cynllun Rhybudd Cynnar, sydd wedi'i gynllunio i gefnogi tenantiaid y sector rhentu preifat ar yr arwydd cyntaf eu bod yn ei chael yn anodd talu eu rhent neu filiau'r cartref. Mae'n rhoi mynediad ychwanegol i'r cyngor a'r cymorth sydd eu hangen ar denantiaid i reoli eu hymrwymadau ariannol. Yn ogystal, mae'n helpu tenantiaid i sefydlu cynlluniau ad-dalu fforddiadwy gyda'u landlord neu asiant gosod eiddo i fynd i'r afael ag ôl-ddyledion rhent a lleihau'r risg y byddant yn colli eu cartref. Rydym hefyd wedi lansio'r Cynllun Benthyciad Arbed Tenantiaeth i helpu tenantiaid yn y sector rhentu preifat sydd ag ôl-ddyledion rhent, neu sy'n ei chael yn anodd talu eu rhent o ganlyniad i incwm is yn ystod Covid-19. Telir y benthyciadau'n uniongyrchol i'r landlord, ac maent ar gael i denantiaid ar log APR o 1%, sy'n ad-daladwy dros hyd at bum mlynedd, gan wneud ad-daliadau'n fwy fforddiadwy.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i barhau i weithio gyda'r holl bartneriaid i fynd i'r afael â materion sydd wedi codi yn ystod y pandemig ac mae wedi parhau i ymgysylltu'n rheolaidd â chyrrff sy'n cynrychioli landlordiaid yn ogystal â thenantiaid.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn gydag ymateb y Llywodraeth yn ei gyfarfod ar 18 Ionawr 2021 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

